Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (Judecător Steliana Lazari)
Dosarul: nr.2r-374/24 (2-24002429-02-2r-29012024)

D E C I Z I E

19 martie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Țurcan Ion
Judecătorii Malîi Ala și Cotorobai Vitalie

examinând chestiunea privind punerea pe rol a recursului declarat de ***** *împotriva* încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central și ordonanței de protecție din 04 ianuarie 2024, emise în cauza civilă la cererea depusă de petiționara***** privind aplicarea în privința sa a măsurilor de protecție împotriva agresorului, *****,

c o n s t a t ă:

La data de 04 ianuarie 2023, petiționara***** s-a adresat cu o cerere privind eliberarea ordonanței de protecție pe un termen de 90 de zile cu aplicarea în favoarea sa a măsurilor de protecție împotriva agresorului, *****.

În motivarea cererii petiționara a indicat că s-a aflat în căsătorie cu *****, iar la 06 noiembrie 2023 au divorțat și locuiesc separat. Din căsătorie au doi copii comuni: *****.

Menționează că locuiește la casa construită în timpul căsătoriei, amplasată în *****, împreună cu copilul minor Ana, diagnosticată cu autism infantil, care în timpul scandalurilor părintești devine agitată și greu de calmat, iar pârâtul locuiește la fratele său în aceeași localitate, uneori revine acasă în stare de ebrietate și face scandaluri.

Susține că la data de 28 septembrie 2023 a solicitat intervenirea organelor de poliție întru calmarea spiritelor din familie deoarece ***** a venit acasă în stare de ebrietate, inițiind un conflict și numind-o pe***** cu cuvinte necenzurate, pe faptul dat pârâtul fiind sancționat cu amendă.

Indică că recent, la 29 decembrie 2023, *****, în jurul orelor 14:20, fiind în stare de ebrietate a mai inițiat un alt conflict verbal numind-o pe reclamantă cu cuvinte ofensatoare, iar fiind audiat de către colaboratorii de poliție ***** și-a recunoscut vina, fiind sancționat cu amendă în mărime de 700 lei.

Relevă că urmare a acestui conflict,***** s-a stresat, a avut nevoie de intervenția medicilor, copilul bolnav s-a speriat, a devenit agitat, plângea.

Explică că în urma acțiunilor de agresivitate a fostului ei soț permanent se află într-o stare de frică, nesiguranță.

Solicită petiționara***** aplicarea față de ***** a măsurilor de protecție pe un termen de 90 de zile cu aplicarea în favoarea sa a măsurilor de protecție împotriva agresorului, *****.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 04 ianuarie 2024, cererea înaintată a fost admisă, fiind emisă în privința lui ***** ordonanța de protecție pe o perioadă de 90 de zile.

La data de 19 ianuarie 2024, ***** a contestat cu recurs încheierea primei instanțe și ordonanța de protecție, solicitând casarea acestora ca fiind neîntemeiate, soluționarea problemei în fond cu respingerea cererii depuse de*****.

În argumentarea poziției sale recurentul a indicat că faptele expuse în încheierea primei instanțe și ordonanța de protecție nu corespund realității de fapt și de drept.

Consideră că și în cazul în care instanța de judecată a constatat că în familia acestuia persistă violență psihologică, dar nu și fizică, termenul pentru care a fost eliberată ordonanța de protecție de 90 zile este exagerat de mare în raport cu situația de fapt.

Susține că constatarea caracterului ostil al relațiilor dintre mine și fosta soție care derivă din litigiile de desfacere a căsătoriei și plata pensiei de întreținere a copilului minor nu sunt suficiente pentru a determina instanța la oportunitatea aplicării măsurilor de protecție solicitate.

Prin urmare, instanța de fond nu a examinat obiectiv, echidistant și imparțial toate împrejurările cauzei, fapt care are ca efect, adoptarea unei soluții ilegale și neîntemeiate, cu nerespectarea tuturor drepturilor procesuale, inclusiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil prescris în art.6 CtEDO.

Potrivit art.425 CPC termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea ei, recurentul a respectat acest termen.

În conformitate cu art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art.427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea primei instanțe.

Conform art.278^3 CPC, (1) cererile privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie se examinează de instanțele judecătorești conform normelor generale ale prezentului cod, cu excepțiile și completările stabilite în prezentul capitol și în legislația de prevenire și combatere a violenței

în familie.(2) Instanța examinează cererea de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie cu participarea victimei și a persoanelor interesate. În calitate de persoane interesate pot fi atrase în proces oricare dintre instituțiile abilitate prin lege cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie, în funcție de circumstanțele individuale ale cazului.

În conformitate cu art.278 [4] alin.(1) CPC cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune la instanța judecătorească de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din motive de sănătate, vârstă, din alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea privind aplicarea măsurilor de protecție poate fi depusă în interesele victimei de către organul de poliție, organul de asistență socială sau de către procuror. Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în interesele copilului sau ale persoanei în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire poate fi depusă de autoritatea tutelară, persoana însărcinată cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire, de procuror sau de orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea și protecția personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.

Conform art.278 [6] alin.(3) din Codul de procedură civilă, declarația victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice.

Potrivit art.278[7] alin.(1)-(3)CPC instanța de judecată emite în 24 ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, o încheiere prin care admite sau respinge cererea.

În cazul admiterii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție, prin care aplică agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună sau de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de administrare și dreptului de dispoziție asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia;

c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;

e) obligarea, până la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;

f) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei;

g) limitarea drepturilor în privința bunurilor comune cu victima;

h) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;

i) interzicerea de a păstra și a purta armă.

(2[1]) ***Măsurile de protecție prevăzute la alin.(2) lit. a)–d) se aplică în mod obligatoriu cu monitorizare electronică, în modul prevăzut de lege.***

(3) Măsurile de protecție se aplică pe un termen de până la 3 luni.

În conformitate cu prevederile art.14 alin.(2) din Legea cu privire la protecția și combaterea violenței în familie, cererea sau demersul pentru eliberarea ordonanței de protecție depuse în instanță de judecată se examinează conform Codului de procedură civilă, Codului de procedură penală.

Articolul 2 al aceleiași Legi definește ***violența în familie*** ca fiind orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare a unor alte persoane, manifestată fizic sau verbal, prin abuz fizic, sexual, psihologic, spiritual sau economic ori prin cauzare de prejudiciu material sau moral, comisă de un membru de familie contra unor alți membri de familie, inclusiv contra copiilor, precum și contra proprietății comune sau personale, iar violență fizică ca fiind vătămare intenționată a integrității corporale ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, prin otrăvire, intoxicare, alte acțiuni cu efect similar.

Victimă-adult reprezintă persona adultă care a fost supusă actelor de violență în familie sau concubinaj.

Același articol instituite definiția de ***violență psihologică*** ca fiind impunere a voinței sau a controlului personal, provocare a stărilor de tensiune și de suferință psihică prin ofense, luare în derâdere, înjurare, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, prin amenințări verbale, prin afișare ostentativă a armelor sau prin lovire a animalelor domestice; neglijare; implicare în viața personală; acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interzicere a realizării profesionale, interzicere a frecventării instituției de învățământ; deposedare de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație, alte acțiuni cu efect similar.

Conform art.3 alin.(1)-(2) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01 martie 2007, subiecți ai violenței în familie sânt agresorul și victima membri ai aceleiași familii.

(2) Membri de familie, în sensul prezentei legi, sânt:

a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celora dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii;

b) ***în condiția de locuire separată***: ***persoanele aflate în*** căsătorie, în ***divorț,*** rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celora dintre soți (concubinaj).

În conformitate cu prevederile art.11 alin.(1) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01 martie 2007, victimei i se garantează apărarea drepturilor și intereselor legitime.

Potrivit acestei norme, subiecți ai violenței în familie pot fi:

a) în condiția conlocuirii - persoanele aflate în relații de căsătorie, de divorț, de concubinaj, de tutelă și curatelă, rudele lor pe linie dreaptă sau colaterală, soții rudelor, alte persoane întreținute de acestea;

b) în condiția locuirii separate - persoanele aflate în relații de căsătorie, copiii lor, inclusiv cei adoptivi, cei născuți în afara căsătoriei, cei aflați sub tutelă sau curatelă, alte persoane aflate la întreținerea acestora.

Potrivit art.12 din Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01 martie 2007, persoanele care pot depune cerere despre comiterea actelor de violență în familie sunt:

- a) victima;
- b) în situație de criză, membrii de familie;
- c) persoanele cu funcție de răspundere și profesioniștii care vin în contact cu familia;
- d) autoritatea tutelară;
- e) alte persoane care dețin informații despre pericolul iminent de săvârșire a unor acte de violență sau despre săvârșirea lor.

În temeiul art.15 alin.(1) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01 martie 2007, ***instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii, o ordonanță de protecție***, prin care poate oferi asistență victimei, aplicând agresorului următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei;

c) obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei;

e) obligarea, până la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;

f) obligarea de a plăti cheltuielile și daunele cauzate prin actele sale de violență, inclusiv cheltuielile medicale și cele de înlocuire sau reparare a bunurilor distruse sau deteriorate;

g) limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune;

h) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau dispariția ei;

i) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;

j) interzicerea de a păstra și purta armă.

Aliniatul (3) al aceluiași articol stipulează că măsurile de protecție prevăzute la alin.(1) se aplică pe un termen de până la 3 luni, pot fi retrase odată cu dispariția pericolului care a condiționat luarea acestor măsuri și pot fi prelungite în cazul unei cereri repetate sau al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție.

Colegiul reține că scopul adoptării Legii nr.45 din 01 martie 2007 a fost consolidarea, ocrotirea și sprijinirea familiei, asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației cu privire la familie, realizarea egalității de gen între femei și bărbați ca element-cheie în prevenirea violenței asupra femeilor, precum și faptul că violența în familie afectează femeile în mod disproporționat, iar prin aplicarea măsurilor de protecție, asupra victimei se urmărește înlăturarea pericolului de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea agresorului, or este pusă în pericol viața și sănătatea victimei, în prevenirea unor noi acte de violență asupra victimei și/sau asupra altor membri ai familiei, precum și în prevenirea distrugerii bunurilor victimei, a averii comune a familiei.

Potrivit recomandării Comitetului de Miniștri Rec (2002)5 din 30 aprilie 2002, statul trebuie să ia măsuri pentru a permite autorităților judiciare să adopte măsuri intermediare în vederea protejării victimelor, împiedicării autorului violenței de a intra în contact cu victimele, comunicării cu sau apropierii de acestea, de a locui în anumite locuri specificate sau frecventării anumitor locuri, să penalizeze toate încălcările cu măsurile impuse de către autorități pentru agresori.

Conform prevederilor art.9 alin.(1) CPC instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din probatoriul administrat în speță, Colegiul a stabilit că victima***** și agresorul ***** sunt foști soți care locuiesc în gospodăria din *****. Periodic agresorul absentează de la domiciliu, fiind la casa fratelui său tot din s. Mitoc, iar, când vine acasă acesta este mereu în stare de ebrietate, se comportă agresiv. Acest comportament influențează asupra copilului *****, care este diagnosticată

cu autism și care se agită foarte tare. La ziua de 29 decembrie 2023, acasă a venit ***** în stare de ebrietate, a început să agreseze victima în mod verbal. De la strigăte, copilul s-a agitat, a fost necesar să cheme ambulanța. Solicită un termen maxim de aplicare a ordonanței de protecție. Conform fișei de ambulator, Guțan Ana, cu adevărat este diagnosticată cu autism infantil, nedezvoltarea vorbirii de gradul I.

La data de 04 ianuarie 2023, petiționara***** s-a adresat cu o cerere privind eliberarea ordonanței de protecție pe un termen de 90 de zile cu aplicarea în favoarea sa a măsurilor de protecție împotriva agresorului, *****.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și ordonanței de protecție din 04 ianuarie 2024, cererea înaintată a fost admisă fiind emisă și ordonanța de protecție pe o perioadă de 90 de zile.

La data de 19 ianuarie 2024, ***** a contestat cu recurs încheierea primei instanțe și ordonanța de protecție, solicitând casarea acestora ca fiind neîntemeiate, soluționarea problemei în fond cu respingerea cererii depuse de*****.

Conform prevederilor art.3 alin.(2) al Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, victimei i se garantează apărarea drepturilor și intereselor legitime.

Potrivit acestei norme, ***subiecți ai violenței în familie pot fi:***

a) în condiția conlocuirii - ***persoanele aflate în relații de*** căsătorie, de ***divorț***, de concubinaj, de tutelă și curatelă, rudele lor pe linie dreaptă sau colaterală, soții rudelor, alte persoane întreținute de acestea;

b) în condiția locuirii separate - persoanele aflate în relații de căsătorie, copiii lor, inclusiv cei adoptivi, cei născuți în afara căsătoriei, cei aflați sub tutelă sau curatelă, alte persoane aflate la întreținerea acestora.

Astfel, se constată că părțile întrunesc prevederile art.3 alin.(2) lit. a) ale Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, sunt ***subiecții ai violenței*** în familie.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cazurile de violență domestică, drepturile agresorului nu pot să ia locul drepturilor victimei la viață și integritatea fizică și mentală. Tema violenței în familie nu este o chestiune privată sau de familie, ci o chestiune de interes public, care implică acțiunea eficientă a statului (hotărârea din 09.06.2009 în cauza Opuz c. Turciei, cererea nr.33401/02).

Totodată, instanța de recurs precizează și faptul că violența în familie deseori se petrece în lipsa martorilor și devine dificil de probat, iar din acest punct de vedere sunt suficiente afirmațiile victimei pentru a aplica măsuri de protecție.

Din aceste raționamente nu pot fi reținute argumentele invocate de recurent în recurs precum că nu a aplicat violență psihologică față de victima*****, în

condițiile în care din probatoriul administrat în speță se constată viceversa și anume că agresorul ***** contrar aserțiunilor acestuia a manifestat violență psihologică față de victimă, în sensul legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, prin comportamentul agresiv față de victimă, utilizarea de insulte, cuvinte necenzurate etc, ceea ce se confirmă pe de o parte prin declarațiile date de victimă în ședința de judecată în instanța de fond, iar pe de altă parte aceste acțiuni au fost recunoscute de contravenientul recurent ***** în cadrul procesului contravențional, intentat în temeiul art.69 alin.(1) (injuria) și art.354 alin.(1) (huliganismul nu prea grav) Cod contravențional, care s-a finalizat cu sancționarea contravențională a acestuia cu amendă, comportament care de altfel influențează negativ și asupra copilului minor Guțan Ana (a.n.2020), diagnosticat cu autism.

Colegiul apreciază critic argumentele declarative invocate de recurent în cererea de recurs precum că la caz a fost eliberată ordonanță de protecție doar în baza declarațiilor acesteia, deși eliberarea ordonanței în baza declarațiilor victimei este posibilă doar în cazul aplicării violenței fizice, care la caz nu a fost comisă, or la caz faptul comiterii violenței psihologice față de***** a fost confirmată nu doar prin declarațiile date de victimă în ședința de judecată, dar și declarațiile agresorului recurent ***** care în cadrul procesului contravențional a recunoscut vinovăția, fiind sancționat contravențional în acest sens,

Astfel, contrar aserțiunilor recurentului, Colegiul civil atestă că s-au probat săvârșirea actelor de violență psihologică față de victimă, motiv din care instanța de fond în temei legal a admis cererea privind aplicarea ordonanței de protecție față de agresorul *****.

Totodată, instanța da recurs constată că***** este victimă a violenței în familie care urmează a fi protejată de stat prin intermediul instituțiilor de drept, cărora le revine obligația pozitivă de a acționa în scopul garantării dreptului la respectul vieții private și de familie, protecției efective împotriva violenței în familie.

Din aceste considerente, instanța de fond a avut motive suficiente de a deduce faptul că ***** este o persoană violentă și că acesta urmează să fie limitat în drepturile sale pe un termen de 90 zile, unul suficient pentru reeducarea agresorului.

În final, Colegiul ține să remarce și faptul că recurentul în cererea de recurs nu a invocat nici un argument întemeiat, care ar combate concluziile din încheierea atacată și nu a prezentat careva motive ce ar face posibilă casarea încheierii supuse recursului.

În contextul celor constatate, instanța de recurs relevă și jurisprudența CtEDO, potrivit căreia recursurile trebuie să fie efective, capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod

direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Respingând recursul instanța de recurs pune în evidență faptul că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale că, nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebait și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În virtutea celor expuse, Colegiul respinge, ca fiind nefondate și lipsite de pertinență, toate alegațiile recurentului vizavi de netemeinicia actelor judecătorești contestate.

Din cele ce preced, având în vedere faptul că încheierea primei instanțe și ordonanța de protecție sunt întemeiate și legale, fiind aplicate corect normele de drept material și procedural, iar motivele invocate de către recurent sunt lipsite de temei legal, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea și ordonanța de protecție emise de prima instanță.

În conformitate cu art.427 lit. a) CPC, Colegiul Civil comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de *****.

Se menține încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central și ordonanța de protecție din 04 ianuarie 2024, emise în cauza civilă la cererea depusă de petiționara***** privind aplicarea în privința sa a măsurilor de protecție împotriva agresorului, *****.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Țurcan Ion.

Judecătorii Malîi Ala

Cotorobai Vitalie